

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Quæstio XXXVII. De Capellis Monachorum, Et Aliorum Religiosorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

dem Apostolicam approbata, igitur qui tale votum non habet, non est Religiosus, ejus Religionis, ubi professio fit per vota solennia; Sed nec est Religiosus ejus Religionis, ubi quis fit verè Religiosus per sola vota simplicia, cum id jure Ecclesiastico habeat sola JESU Societas; ergo.

Not. 2. non solum institutionem novæ Religionis, sed etiam Ordinis, sine Autoritate Sedis Apostolicæ irritam esse; nam c. unicum h. t. in 6. (de quo supra) expressè loquitur de utroque ibi: *ne aliquis de cætero novum Ordinem, aut religionem adinveniat, vel habitum novæ religionis assumat*, per Ordinem autem hic intelliguntur omnes Congregationes virorum, ac mulierum, quæ in communi sub certa regula, ritu, aut habitu, sine Sedis Apostolicæ licentia, seu approbatione, devotionis, seu pietatis causâ vivunt: licet tria vota substantialia Reli-

gionis non ediderint, adeoque propriè Religiosi non sint; sic Abbas in c. 2. foro competent. n. 11. Felinus c. Ecclesia. 10. de Constit. n. 1. & Suarez. cit. c. 16. n. 22. de quo etiam videri potest Constitutio Urbani VIII. editâ Anno 1630. ubi reprobatur Congregationem quarundam mulierum in communi viventium, ac institutum Societatis JESU, amulari volentium, ac Jesuitas se compellantium.

Cæterum, ut retulimus n. 3036. à 3038 Joanne XXII. permittitur, ut mulieres honestæ, quæ non sunt culpabiles, nec suspectæ, in suis, vel parentum, vel conductitiis domibus, simul habitent sub habitu Beguinarum, obediens Ordinariis locorum, & Parochis, ac viventes sine scandalo, & errore, nec debeant tales ab Ordinariis molestari, ideo hujusmodi scemina sub prohibitione in Clem. 1. h. t. non sunt comprehensæ: cit. Extravag. Ratio, §. Verum quia.

QUÆSTIO XXXVII

IN TITULUM XXXVII.

DE CAPELLIS MONACHORUM, ET ALIORUM RELIGIOSORUM.

3039 **N**omine *Capella* Jure Canonico interdum significatur Altare, aliquando autem Oratorium, sive sacra ædícula à templo adjuncta, vel ipsi templo annexa, ligneis cancellis clausa, unum vel plura Altaria continens, ut notat Azor p. 2. l. 3. c. 8. g. 2. quandoque autem qualibet Ecclesia plebanalis, seu Parochialis, per se & seorsim existens, modò non sit Collegiata: & hoc postremo modo præfenti titulo sumitur *Capella*, à qua nomen habet *Capellania*, ut autem intelligatur, an *Capellania* sit beneficium Ecclesiasticum? notat Suarez de horis Canonicis c. 4. duplicem esse *Capellania*; alteram *col-*

lativam, quæ Autoritate Episcopi erigitur, etiam si ex bonis Laicis dotetur, & penes Laicum Patronum jus præsentandi maneat: alteram *non collativam*, quæ à Patrono Laico conceditur, sine collatione Prælati: v. g. quando Laicus relinquit sua bona cum hoc onere, ut certa quædam pensio quotannis alicui Clerico detur ad tot Missas celebrandas. Hæc posterior, neque beneficium est, neque inducit obligationem recitandi officium Canonicum. Prior (inquit Sebast. Casar in Hierar. Eccles. Diss. 14. §. 3. n. 1.) verè beneficium erit, si Autoritate Prælati ita fuerit instituta, ut eam obtinens in perpetuum intinletur: *le-*
cus,

ctis, si ad certum tempus; quibus possitis:

ARTICULUS I.

De Capellanis constituendis in Capellis Regularium.

3040 Ante resolut. not. nos hic non agere de Capellaniis Laicis; nec etiam illis, qui praesunt Capellae sumptae pro Altari, vel Oratorio privato, aut publico; aut etiam aedacula sacra, in qua certi reditus annui constituti sunt pro Capellano, seu ministrante in tali loco, vel singulis, vel certis diebus, stipendio illi constituto pia fundatione, sine Autoritate Episcopi, tamen perpetuae sint; quia non sunt beneficia Ecclesiastica per num. 3039. modo illis nulla incumbat animarum cura. Sermo igitur est de Capellaniis, acceptis pro Ecclesiis curatis, vel Parochialibus, quae Ecclesiis, vel Monasteriis Monachorum aut aliorum Regularium, unitae, ac incorporatae sunt.

3041 Et de his quaestio est 1. an in illis Capellanus, seu curam exercens possit esse Monachus, vel alius Regularis de Monasterio, cui talis Capella unita est? 2. an talis Capellanus subsit loci Ordinario? 3. in quibus? 4. an in datis Capellis Monachi possint esse soli? 5. an sint ad nutum revocabiles? 6. remissive ad ea, quae jam diximus a n. 733. Quare solum exponemus, quae c. 1. & seqq. h. t. specialiter continentur.

In eo porro sic loquitur Urbanus III. in Ecclesiis, ubi Monachi habitant, populus per Monachum non regatur: sed Capellanus, qui populum regat, ab Episcopo per Consilium Monachorum instituatur, ita, ut ex solius Episcopi arbitrio tam Ordinatio ejus, quam depositio, & totius vitae pendeat conversatio. De hac ipsa materia extat constitutio Bonifacii VIII. in c. unico, eod. in 6. ubi sic loquitur: Presbyteri qui ad curam populi per Monachos in eorum Ecclesiis, praesentantur Episcopis, & instituuntur ab ipsis: (Cum debeant esse perpetui) consuetudine, vel statuto, quovis contrario non obstante, ab eisdem nequeunt Ecclesiis (nisi per Episcopos, & ex causa rationabili) amoveri.

Tom. III.

Demum etiam attendendum est De- 3042
cretum CC. Tridentini Sess. 25. de Regularibus c. 11. ubi dicitur: in Monasteriis, seu domibus Virorum, seu Mulierum, quibus imminet animarum cura personarum secularium, (prater eas, quae sunt illorum Monasteriorum, seu locorum familia) persona, tam Regulares, quam saeculares, hujusmodi curam exercentes, subsint immediate in eis, quae ad dictam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, jurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cujus Diocesi sunt sita.

Subjungit deinde punctum aliud de institutione Curatorum in talibus Ecclesiis, & sic profequitur: nec ibi aliqui, etiam ad nutum amovibiles, deputentur, nisi ejusdem consensu, ac previo examine per eum, aut ejus Vicarium faciendo; exempto Monasterio Cluniacensi cum suis limitibus; exceptis etiam iis Monasteriis, seu locis, in quibus Abbates, Generales, aut Capita Ordinum sedem ordinariam principalem habent, atque alius Monasterii, seu domibus, in quibus Abbates, aut alii Regularium Superiores jurisdictionem Episcopalem, & temporalem in Parochianos exercent: salvo tamen eorum Episcoporum jure, qui majorem in praedicta loca, vel personas jurisdictionem exercent.

Ante resolut. not. quando ipsa Ec- 3043
clesia Monachorum habet populum, curam ejus non Religiosis de tali Monasterio, vel eorum Superiori, sed ipsi Ecclesiae annexam esse, nimirum exercendam per eum, qui legitimam potestate illi Rector praeficitur, quoties ea per Monachos regi de jure non potest, qualiter jure antiquo Monachi nulli Ecclesiae curatae, secluso casu necessitatis, & defectus Presbyterorum secularium, qui essent idonei, praefici poterant. Not. 2. dictum c. 1. h. t. excludens Monachos a cura populi, pertinentis ad Ecclesias, ubi Monachi habitant, procedere de jure antiquo, ut norat Abbas in tit. c. 1. n. 5. hodie enim Abbates, in Ecclesiis suis Monasteriis jure plenissimo incorporatis, etiam Regularem continere possunt Rectorem, exclusam omni quoad hoc Episcoporum functione, ut constat ex n. 739.

Ceterum, quid in Ecclesiis Curatis 3044
& Parochialibus sibi unitis jure non pleno, nimirum quoad sola temporalia, possint
Tit. 2 Præ.

Prælati Regularium? constat à n. 739. ubi etiam à n. 470. diximus, eosdem, in ejusmodi Ecclesiis sibi jure pleno, sed non plenissimo incorporatis de jure communi jus præsentandi instituendum competere quidem Monasterio, seu ejus Prælato; jus autem examinandi, ac instituendi, Episcopo diocesis, in qua sita sunt, sed cum limitationibus relatis à n. 741. & seqq. An autem, & qualiter sit in arbitrio tali casu ponere Vicarios in ejusmodi Ecclesiis Regularibus unitis jure pleno, sed non plenissimo, exposuimus à n. 743. etiam spectato decreto Tridentini. Ad eam porrò quæstionem (an in Ecclesia alicui Ecclesiæ Cathedrali, Regulari, vel seculari, ubi constituendus est Vicarius, iste debeat esse secularis, vel possit esse Regularis?) respondimus à n. 750. sed plura de his locis jam citatis.

3045 Ad 1. igitur quæst. in n. 3041. constat ex dict. Ad 2. B. Vicarium, etiam Regularem, in Ecclesiis Monasterio incorporatis jure pleno, sed non plenissimo (nimirum populo manente sub Episcopi jurisdictione) subesse loci Ordinario, per clarum Textum Tridentini in num. 3042. Ad 3. B. hoc ipsum declarari à Trident. cit. nimirum quòd in iis, quæ ad animarum curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, subsint quoad jurisdictionem, visitationem, & correctionem. Hinc Ecclesiæ Regularium exemptorum, & capellæ, Oratoria, & similia loca pia, quæ de se *cursata* non sunt, non veniunt sub hoc decreto in puncto visitationis; cum ipsum clarè procedat de his, quibus incumbit cura animarum id; quod etiam procedit de personis, in quantum ministrantibus illis Ecclesiis, vel Capellis

3046 Ad 4. B. id negari in c. *Ex parte 3. h. 1.* quod esset contra Concilium generale, relatum in c. 2. de Statu Monachorum, & confirmatur c. *ad audientiam* 4. eod. Unde, si facultates Ecclesiæ non ferant tantum, ut Rectori Ecclesiæ Monacho alius Monachus in socium detur, & alatur, potest Abbas, vel alius Prælati Regularis cogi ab Episco-

po, ut per faculares Clericos regatur: quamvis aliàs non possit Prælati Regularis Prioratus solitos gubernari per Regulares, committere Clericis secularibus; sic Abbas in c. *ult. h. 1.* mos tamen hodiernus jam induxit, ut sufficiat, si Ordo permittat, Regulari, qui Prioratum, vel Parochiam unitam Monasterio administrat, adungi unum Socium Regularem; non obstante constitutione CC. Generalis in c. 2. de Statu Monachorum; c. *Ex parte 3. h. 1.* secundum integram lectionem, & Constitut. Pii V. edita 1567. 15. Novembr. requiruntibus adungi eis plures Socios Regulares; præsertim, cum Quaranta in Summa Bullarii V. *Vicarius foraneus* pag. 638. referat, *sufficere unum*, viva voce declaratum esse à Gregorio XII.

ARTICULUS II.

An, & qualiter una Ecclesia possit sibi vindicare jus in alia?

HUIC quæstioni occasionem præbet casus in c. *Dilectus* 2. h. t. relatus. Cum enim Syndicus Ecclesiæ S. Cæcilie ab Oeconomo, sive Procuratore Ecclesiæ S. Laurentii, sita in Parochia S. Cæcilie subjectionem in *petitorio*, & *possessorio* postularet, in scrutiniis, baptisate; Capitulis, & similibus, *titulo prescriptionis* per testes comprobata; & Presbyter S. Laurentii hos ad jurandum paratos vidisset, spontè confessus est, quòd Ecclesia S. Laurentii *scrutinium & baptisma* debeat Ecclesiæ S. Cæcilie, & *ad Capitulum* vocatus venit; super quo, veluti debito, à Sede Apostolica condemnatus fuit; ex adverso autem Oeconomus S. Laurentii proponeret, Ecclesiam S. Laurentii immediate ad Sedem Apostolicam pertinere, hodieque ab eadem *institutionem & destitutionem* liberè ibi exerceri: Pontifex his auditis Ecclesiam S. Laurentii, *ratione baptismatis & scrutiniis*, Ecclesiæ S. Cæcilie obligatam pronuntiavit; *in institutione* autem, & *destitutione*, & *Capitulo*, dictam Ecclesiam ab imperitione Clericorum S. Cæcilie absolvit.

3048 Ex hoc deducitur, quod quamvis qualibet Ecclesia eo ipso, quod est in aliqua Dioecesi constituta, Episcopo illius subiecta debet esse, nisi exempta probetur, ut notavimus supra, id tamen non procedat in Ecclesia non Cathedrali; hæc enim, si vendicat sibi jus in alia, solum obtinebit quoad ea, quæ probabit sibi deberi, vel præscriptione, vel alio legitimo modo; non, quoad alia, prout clarè constat ex casu in c. dilectus: ubi nota, in textu per *scrutinium* hic intelligi Catechismum sive instructionem Catechumenorum, & examen, ut notat Panormitanus hic n. 10. quod asserit debuisse fieri per 20. dies ante Baptismum Adultorum; per *Baptisma* verò jus fontis baptismalis, & per *Capitulum* comparitionem in Capitulo, cum ad id evocatur.

3049 Præter hæc Not. P. Wagnereck in exegefi ad dict. c. *Dilectus* velle, quod, licet Ecclesia sita infra Parochiam alterius Parochi hic dicatur illi jure communi subiecta; & Panormitanus hic n. 3. dicat, istud jus nullibi expressum reperiri, videatur tamen posse à paritate, & proportionè rationis desumi, posse, ex regula, quæ habetur c. *cum dilectus* præced. tit. quo dicitur, Ecclesias sitas in Dioecesi aliqua ejusdem Episcopo jure communi censeri subiectas: sed hoc argumentum à paritate desumptum rectius negatur; nam, etsi verum sit, quòd in c. *dilectus* Syndicus Ecclesiæ S. Cæciliæ prætenderit subjectionem sibi debitam ab Ecclesia S. Laurentii eo titulo, quòd hæc sita sit infra fines Parochiæ S. Cæciliæ; Pontifex tamen decidens questionem, qua statuit Ecclesiam S. Laurentii in scrutinio, & baptismo subiectam illi, non fundavit in eo titulo, quòd Ecclesia S. Laurentii sita sit in Parochia S. Cæciliæ (aliàs enim hoc titulo fuisset illi subijcienda in omnibus, quæ titulo illo alteri Ecclesiæ debentur, & à Syndico petebantur) sed solum in duobus punctis, nempe in scrutinio, & baptismo, & hoc ex confessione Procuratoris Ecclesiæ S. Laurentii; non igitur in hoc c. *dilectus* dicitur, ut vult Wagnereck, *Ecclesiam sitam in alterius Parochia illi subiectam esse, de jure communi.*

Sed nec probatur ex c. *cum dilectus*, 3050 quòd allegat; hoc enim agit de Ecclesia Cathedrali, nimirum *Episcopali*, de quo claro jure constat, ipsam, ac ejus Præsidem habere intentionem fundatam super subjectione sibi debita ab omnibus Ecclesiis in ea Dioecesi existentibus, nisi probent se exemptas; à jure autem *competente Episcopo*, & Ecclesiæ Cathedrali, ad *Parochum* & Ecclesiam *Parochialem* est argumentum diversi ad diversum; & dispositionis odiosæ (quale est onus subjectionis) extensio ultra casum expressum; nec denique juvat c. *Constitutus*. 6. *supr. de Relig. domibus*. Nam loquitur de *Episcopo*, sive de Ecclesia Cathedrali; non de inferiore: & nullibi reperitur jure expressum, quòd in hoc c. à Syndico S. Cæciliæ allegatum fuit, de jure communi Ecclesiam sitam in aliqua Parochia, subiectam esse eidem. Unde Innoc. in cit. c. 2. ubi ait *hoc jus, ubi sit? ignoro.*

Ex eod. c. *dilectus* deducitur. 2. 3051 quòd Confessio Rectoris Ecclesiæ, quæ Collegium non habet, facta in judicio, Ecclesiæ nocet: non item Confessio Ecclesiæ Collegiata, quæ Conventum habet; tunc enim requiritur Confessio totius Collegii, Abb. in cit. c. 2. n. 4. Ratio est, quia Rectori Ecclesiæ, non Collegiatae v. g. Parochialis, competit jus agendi in judicio pro juribus suæ Ecclesiæ: non autem Prælato Ecclesiæ Collegiatae, sine Collegio, seu Conventu, saltem in causis arduis, seu gravis momenti, ideoque neque Confessio solius Prælati obest Ecclesiæ.

Deducitur 3. quòd Confessio exem- 3052 pti coram Judice competente præjudicat plenè exempto confitenti, Ecclesiæque exemptæ, cujus Rector est; sed non Pape, seu Superiori subjectionem possidenti; sic Abbas hic n. 4. & 8. Felinus in c. *Auditus*, de *prescript. n. 25*. hinc juxta istum exemptus potest, si non ex proprio capite, tamen ex persona, & capite Domini, seu Superioris hujusmodi præjudicalem Confessionem irritare. Illud certum est, exemptum sine licentia Summi Pontificis non posse renuntiare exemptioni, ut probat c. *cum tempore*, de arbit.

3053 Deducitur 4. quòd, licet Monasterium, vel Ecclesia mutet statum (quia v.g. ex Regulari fit Secularis, aut vice versâ) non idcirco amittat subjectionem vel exemptionem: sed maneat subjecta illi, cui prius fuit; vel exempta, sicut prius, ut docet Joann. Andr. in cit. c. 2. n. 12. & Abbas n. 9. Ex quo inferitur, quòd si Ecclesia non exempta: sed subjecta Episcopo, uniatu Monasterio exempto, maneat subjecta, sicut prius c. ult. de confirm. util. & vice versâ, si Ecclesia exempta, & Romano Pontifici immediatè subjecta, uniatu Ecclesiæ non exemptæ, exemptionem suam non amittat, arg. cit. c. 2. h. t. Sed not. hoc procedere, nisi per unionem transeat plenè in jus alterius, cui unitur, de quo diximus superius, de unione Ecclesiarum.

Deducitur 5. quòd, licet contra *exemptum* præteribi possit exemptio, non tamen contra Summum Pontificem *eximentem*. Unde exemptus semper tueri potest se contra præscriptionem sibi oppositam, replicando, non esse completam contra Papam eximentem; quo habetur talem præscriptionem repelli allegando jus tertii; sic Abbas in c. *Ad audientiam*, de præscript. n. 12. Unde exemptus non tantum quoad Papam eximentem, ut dictum est, sed nec quoad se juri exemptionis renunciare potest, ut decidit Sacra Congregatio Romæ in causa Ulixbon: Monasterii 19. Novembr. 1625. quia præjudicat juri ejus, cui reservata est subjeçtio, sublata Ordinariis.

QUÆSTIO XXXVIII.

IN TITULUM XXXVIII.

DE JURE PATRONATUS.

3055 **C**Um olim jus Patronatus, & jus *Advocatie tutelaris* (quod Beckmannus in jure statuario Ducatus Styriæ, V. *Advocatia*, nominat *Vogteiam*, seu jus *Vogtenticum*) essent jura conjuncta, & in eadem persona residerent; imò, ut notat Fagnanus in c. *cum autem* n. 3. jus Advocatiæ pro jure Patronatus; & hoc, vicissim pro illo, sumeretur: Sub eodem Titulo de utroque in jure Ecclesiastico tractatur. Quoniam verò successu temporis, præsertim in Germania, hæc jura separata sunt, & quandoque jus Patronatus ad unum; *Advocatia* ad alium pertinet, sunt jura inter se distincta, ut rectè notat Pirhing. h. t. n. 40. & Gloss. in c. *Præterea*, eod. V. *Jus Advocationis*.

ARTICULUS I.

Quid, & quotuplex sit jus Patronatus?

3056 **T**Res communiter definitiones juris Patronatus afferri solent, ut notat Pereyra in Elucidar. n. 1298. prima traditur ab Hostiensi in summa tit. de jure patron. in hunc modum, *est potestas nominandi seu presentandi Clericum, promovendum ad beneficium simplex & vacans*. Si displiceat ex eo quòd nimis arctetur ad beneficium simplex; Lessius lib. 2. c. 34. n. 17. sic definit: *est potestas presentandi instituendum ad beneficium Ecclesiasticum vacans*. Ponit utraque particulam, (*vacans*) quia, si non vacet, erit irrita presen-